

Sygn. akt IV KK 60/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 25 czerwca 2014 r.,
sprawy **M. W.**
skazanego z art. 288 § 1 k.k. i innych
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 16 października 2013 r., sygn. akt ... 751/13,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.
z dnia 26 kwietnia 2013 r., sygn. akt ... 834/12

p o s t a n o w i ł

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2) obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2013 r., sygn. akt ... 834/12, uznał M. W. za winnego 3 czynów, przy czym w chwili ich dokonania miał on w znacznym stopniu ograniczoną zdolność kierowania swoim postępowaniem, to jest:

- 1) czynu wypełniającego dyspozycje art. 288 §1 k.k. i 160 §1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i 31 § 2 k.k., polegającego na tym, że oskarżony w nocy z 10 na 11 marca 2012 r. w B. woj. M. zniszczył budynek mieszkalny na os. Z. 25 poprzez jego podpalenie, powodując szkodę w mieniu K. B. i S. J. w kwocie 39.400,00

zł oraz w mieniu ruchomym S. J. w kwocie 20.000 zł, a nadto dokonując podpalenia budynku mieszkalnego na os. Z. 25 w B. naraził osoby w nim przebywające, tj. B. J., S. J. i ich córkę Z. J. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu i na podstawie art. 288 §1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- 2) czynu wyczerpującego dyspozycję art. 288 § 1 w zw. z art. 31 § 2 k.k. przez to, że oskarżony w dniu 17 marca 2012 r. w B. woj. M. zniszczył budynek mieszkalny na os. Z. 35 poprzez jego podpalenie, powodując szkodę w mieniu J. B., E. B. i J. P. w kwocie 65.000 zł oraz w mieniu ruchomym J. B. w kwocie 20.000 zł oraz w mieniu ruchomym E. B. w kwocie 6.000 zł,
- 3) czynu z art. 288 §1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. przez to, że oskarżony w dniu 30 czerwca 2010 r. w P. woj. Ś. zniszczył drewniany domek letniskowy wraz z wiatą drewnianą i przyczepą kampingową poprzez ich podpalenie, powodując szkodę w mieniu B. Ś. – K. w kwocie 28.200 zł,

po czym na podstawie art. 288 § 1 k.k. za czyny z pkt 2 i 3 wymierzył kary po roku pozbawienia wolności.

Następnie Sąd na podstawie art. 85 k.k. i 86 §1 k.k. wymierzył karę łączną 3 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet na podstawie art. 63 § 1 k.k. okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 17 marca 2012 r. do 26 kwietnia 2013 r., na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonych stosowne kwoty nawiązek oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

Wyrokiem z dnia 16 października 2013 r., sygn. akt ... 751/13, Sąd Okręgowy w K., po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez oskarżonego i jego obrońcę, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając obie apelacje za oczywiście bezzasadne.

W kasacji od wyroku Sądu odwoławczego obrońca skazanego zarzucił „rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 150 § 1 k.p.k. w zw. z art. 389 § 1 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na posłużeniu się, jako dowodem w sprawie protokołem wyjaśnień skazanego, złożonych na policji w dniu 19 marca 2012 r.,

pomimo stwierdzenia pod niniejszym protokołem braku podpisów wszystkich osób biorących udział we wskazanej czynności procesowej;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 171 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 § 7 k.p.k. mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na przyjęciu, iż czynności oraz wyjaśnienia złożone przez skazanego w dniach 17-19 marca 2012 roku były podjęte w warunkach umożliwiających mu swobodne i nieskrępowane złożenie wyjaśnień w toczącej się sprawie, pomimo ujawnienia okoliczności, iż skazanemu zadawano pytania sugerujące, wskazując, że brak współpracy z organami postępowania przygotowawczego może grozić mu zastosowaniem tymczasowego aresztowania oraz surowszym wymiarem kary, a także polegające na tym, iż takie wyjaśnienia nie powinny zostać uznane za dowód w niniejszej sprawie;
3. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 170 § 1 pkt. 5 k.p.k. w zw. z art. 201 k.p.k., poprzez jego błędne zastosowanie, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na oddaleniu wniosku obrońcy o przeprowadzenie uzupełniającej opinii biegłego z zakresu pożarnictwa;
4. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 424 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na niewyjaśnieniu, jakie dowody, potwierdzające popełnienie zarzucanych skazanemu czynów, korespondują z jego wyjaśnieniami;
5. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 k.p.k., poprzez jego błędne zastosowanie, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na nieprzyznaniu skazanemu obrońcy, w czasie podejmowania czynności procesowych, pomimo występowania okoliczności uzasadniających wątpliwość co do poczytalności skazanego;
6. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na rozstrzygnięciu wątpliwości dotyczących napisu „STRAŻ” na kurtce skazanego na jego niekorzyść, pomimo rozbieżności między świadkami;
7. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 2 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na oparciu

swoich ustaleń na protokołach z wyjaśnień skazanego z dnia 19 marca 2012 roku, które nie mogą stanowić dowodu w niniejszej sprawie;

8. naruszenie prawa procesowego, a to art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a polegające na braku poddania wszechstronnej i wnikliwej analizie zarzutów sformułowanych w apelacji obrońcy i skazanego, a ponadto wobec zaniechania ustosunkowania się do tych zarzutów w stopniu umożliwiającym analizę podstaw rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.”

Obrońca w konkluzji wniósł o uchylenie obu wyroków i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna jest oczywiście bezzasadna. Bowiem wszystkie zarzuty, z wyjątkiem zawartych w pkt 5 i 7, zostały sformułowane z pominięciem wymogów, że ten nadzwyczajny środek zaskarżania przysługuje stronie od wyroku sądu odwoławczego (art. 519 k.p.k.) i należy wskazać rażące naruszenia prawa przez ten sąd oraz wykazać, iż mogły mieć istotny wpływ na treść jego wyroku (art. 523 § 1 k.p.k.). Tymczasem kasacja w pkt 1 - 4 i 6 skierowała zarzuty przeciwko orzeczeniu Sądu I instancji, powtarzając je za apelacją. Sąd odwoławczy odniósł się do tych zarzutów, to jest z pkt 1 - na s. 11 uzasadnienia, z pkt 2 - na s. 11 - 14, z pkt 3 - na s. 20 - 21, z pkt. 4 - na s. 22 - 23 i z pkt 6 - na s. 23 - 24. Dodatkowo, nieprawdziwy jest zarzut niepodpisania protokołu przesłuchania podejrzanego z dnia 19 marca 2012 r. przez wszystkie osoby obecne przy przesłuchaniu (zob. k. 91 - 94). Również nie odpowiada prawdzie zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy dyspozycji art. 433 § 2 k.p.k. i 457 § 3 k.p.k. w sposób określony w zarzucie. Uważna lektura uzasadnienia wyroku tego Sądu w najmniejszym stopniu nie potwierdza tego zarzutu.

Nowym, niepodniesionym w apelacji, zarzutem jest zawarty w pkt 5, a także w pkt 7, powiązany z tym pierwszym, co wynika z uzasadnienia skargi. Pomijając fakt, że brak w apelacji tych zarzutów zwalniało Sąd odwoławczy od badania z urzędu, czy doszło do uchybień wskazanych w nich, to i te zarzuty jawią się jako

oczywiście bezzasadne. Przede wszystkim stwierdzić należy, że przepisy Kodeksu postępowania karnego nie przewidują obowiązku udziału obrońcy w przesłuchaniach podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym. Mimo to już Sąd I instancji zwrócił uwagę, że podejrzany zarówno w chwili zatrzymania jak i przed jego pierwszym przesłuchaniem został pouczone o możliwości skorzystania z pomocy adwokata, ale nie wniósł o jego wyznaczenie (zob. s. 24 - 25 uzasadnienia w zw. z k. 64v - protokół zatrzymania osoby i k. 89 - pouczenie podejrzanego o uprawnieniach i obowiązkach oraz k. 91 - poświadczenie otrzymania pouczenia). Przed ani w chwili przystąpienia do przesłuchania w dniu 19 III 2012 r., nie ujawniły się też uzasadnione wątpliwości co do poczytalności M. W. Stwierdził on, że nie leczył się psychiatrycznie, neurologicznie ani odwykowo (k.91). To samo podał w toku kolejnych przesłuchań już z udziałem obrońcy (vide k. 181 i 263). Jednak wypowiedzi podejrzanego z pierwszego przesłuchania „byłem zamroczony potrzebą podpalenia, na tyle mocno, że musiałem to zrobić”, i „Pod wpływem alkoholu nie mogę jednak pohamować przed chęcią podpalenia i całą otoczką akcji ratowniczej” były zapewne powodem dopuszczenia przez prokuratora dowodu z opinii biegłych psychiatrów (k. 266). Po obserwacji podejrzanego wykluczyli oni chorobę psychiczną lub niedorozwój umysłowy. Stwierdzili u M. W. zaburzenia osobowości z zaburzeniem nawyków i popędów o charakterze patologicznego podpalania i uzależnienie od alkoholu. Biegli uznali, że M. W. w chwili popełnienia zarzucanych mu czynów miał ograniczoną w stopniu znacznym możliwość kierowania swym postępowaniem, ale przed wszystkim z uwagi na zaburzenia popędów o charakterze piromanii (opinia – k. 385 – 386). Biegli stwierdzili też, że M. W. może brać udział w czynnościach procesowych (k. 386). Ograniczenie poczytalności w stopniu znacznym przez znaczne ograniczenie możliwości kierowania swym postępowaniem z uwagi na piromanję, ujawnioną po przesłuchaniu dnia 19 marca 2012 r., nie dyskwalifikuje więc treści wypowiedzi podejrzanego z tego dnia, czyli nie stanowi przeszkody do wykorzystania na rozprawie wówczas złożonych wyjaśnień.

W kasacji w żaden sposób nie wykazano też ani nie wynika z materiału dowodowego, aby uzależnienie od alkoholu podejrzanego miało wpływ na treść tych wyjaśnień (z dnia 19 marca 2012 r.). Sam podejrzany nie twierdził wówczas,

że cierpi na tę przypadłość. Biorąc również pod uwagę, że był on pouczony o możliwości pomocy obrońcy i nie skorzystał z tego prawa, nie można podzielić zarzutu o naruszeniu prawa do obrony podejrzanego w dniu 19 marca 2012 r. (zob. też orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 6 listopada 2012 r., V KK 220/12 – lex 1228651 i postanowienie z dnia 5 kwietnia 2013 r., II KK 327/12 – OSNKW 2013, z. 7, poz. 60, M. Wąsek - Wiaderek: Problemy polskiej procedury karnej w świetle najnowszego orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka – wybrane zagadnienia, [w:] Aktualne zagadnienia prawa karnego materialnego i procesowego, red. L. Gardocki i inni, Krasieczyn- Lwów 2009, s. 64 -71).

Z wszystkich tych przytoczonych względów, oddalono kasację jako oczywiście bezzasadną.